

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.8376889>

Accepted: 20.08.2023

Erkeklerin Şiddet Eğilimini Arttıran Nedenler Üzerine Bir Araştırma

A research about the Reasons That Increase Men's Tendency to Violence

Mücahit ÇELİK

Adıyaman Üniversitesi

m.celik @adiyaman.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4412-2299>**İlyas ZENGİN**

Adıyaman Üniversitesi

ilzengin@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6637-8434>

Özet

Şiddet, günlük yaşamımızda sıklıkla karşılaştığımız bir kavram olmuştur. Neredeyse her gün görsel, metinsel ve/veya işitsel medya organlarında şiddet haberlerine rastlarız. Bu haberlerin içerikleri incelendiğinde ise ağırlıklı olarak şiddeti uygulayan tarafın erkek, şiddete maruz kalan tarafın da kadın olduğu görülmektedir. Elbette ki şiddetin hiçbir şekli ve dozu maruz görülemez ve hiç kimse masum gösterilemez. Ancak erkekleri bu denli şiddet eğilimli yapan nedenlerin de araştırılması bu olayların azalmasına bir nebze de olsa katkı sunabilir. Bu bağlamda yapılan bu araştırmada erkeklerin şiddet eğilimlerini arttıran nedenler araştırılmaya çalışılmıştır. Bu araştırmada şiddet, bir tartışma sonucunda ortaya çıkan ve kontrol edilemeyen bir öfke patlaması olarak kabul edilmiştir. Araştırma'da nicel yöntem kullanılarak tespit edilen ifadelerin erkekler tarafından kabul edilebilirliği ve doğruluğu araştırılmıştır. Araştırma sonucunda erkeklerin şiddet eğilimlerini en çok arttıran nedenlerin; "kadının, erkeğe hitap ederken aşağılayıcı / küçümseyici cümleler kullanması", "kadının, erkeğin ailesini istememesi / hor görmesi" ve "kadının, çocukların yanında erkeğin otoritesini sarsması" olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Şiddet, Kadın, Erkek, Şiddet Eğilimini Arttıran Nedenler.

Abstract

Violence has become a concept that we frequently encounter in our daily lives. Almost every day we come across news about violence in visual, textual and/or audio media organs. When the contents of these news are analyzed, it is seen that the perpetrator of violence is predominantly male and the victim of violence is female. Of course, no form or dose of violence can be justified

and no one can be shown innocent. However, investigating the reasons that make men so prone to violence may contribute to the reduction of these incidents. In this context, in this research, the reasons that increase men's tendency to violence were tried to be investigated. In this study, violence is accepted as an uncontrollable outburst of anger that occurs as a result of an argument. The acceptability and accuracy of the statements determined by using the quantitative method in the research were investigated by men. As a result of research it was determined that women insulting men and not wanting their husbands` family and despising men in front of children increased men`s tendency of violence.

Keywords: Violence, Women, Men, Reasons Increasing Violence Tendency.

GİRİŞ

İnsanlığın geçmişiyle beraber varlığını gösteren şiddet vakıası, pek çok kişisel ve sosyal unsurla beraber kompleks bir durumu sergilemektedir. Bundan dolayı şiddet terimini ifade etmek de zor olmaktadır. Değişik şekillerde karşılaştığımız şiddet vakıası, bulunduğumuz zamanda kişisel ve sosyal kapsamda çoğunlukla rastlayabileceğimiz bir vakıadır. Korkutma, zorbalık, zulüm, terör, yıldırma, katletmek, mahkûmiyet, isyan, her toplulukta kademe kademe ancak devamlı olarak gündelik hayatta karşılaşılan şiddetin birer çeşitleridir (Kocacık, 2001:1).

Günümüzde şiddet olgusu sıkça tartışılan fakat çözümüne yönelik atılan somut adımların yetersiz kaldığı, yaşantımızın kanayan bir yarası durumundadır. Öztürk (2014), bireylerin ruhsal ve fiziksel olarak maruz kaldığı bu durumu, “Toplumun temelini oluşturan insanı, yalnızca beden veya yalnızca ruhtan oluşan bir varlık olarak düşünmemek gerektiğini belirtmiş ve insanı, bedenin ve ruhun bir bütünü tanımlamıştır (Öztürk, 2014:40-45).

Toplumumuzda şiddet gündemin en önemli sorunlarından biri olmakla beraber daha çok şiddetin kadınlara yönelik olan kısmı tartışılmakta ve erkeğin partneri tarafından maruz kaldığı şiddet görülmektedir. Bu durumun yeteri kadar çalışılmamış olması konuya dair tam bir analizin yapılmasını zorlaştırmaktadır. Sebebi her ne olursa olsun şiddetin kadına, erkeğe, çocuğa ya da bir canlıya karşı yaşanması onu sorun olmaktan çıkarmadığı gibi ehemmiyetini de hafifleterek onu meşru kılmasına asla neden olamaz. Bundan dolayı en az kadına yönelik şiddet kadar erkeğe yönelik şiddetinde araştırılıp incelenmesi gerekmektedir (Adak, 2013:4).

Şiddet yalnızca fiziksel olarak zarar vermekle kalmaz, bunun yanında içinde bulunulan topluma da zarar verir. Toplumun manevi ve duygusal refahıyla beraber buna dâhil olan tüm ülkelerin (saldıran ve saldırıya maruz kalan) nüfusunun uzun vadede ekonomik, psikolojik, sosyal, politik açılardan ve savaşlardan büyük ölçüde olumsuzluklara maruz kalmasına neden olur. Bu olumsuzluklar aile içinde başlayarak, bireyin dış çevresindeki topluluklara ve bireylere de yansır. Hemen hemen her düzeyde, sosyal, ekonomik, psikolojik, fiziksel ve bireylere yönelik şiddet büyük bir sağlık sorunudur. Bu sebeple, gerçekleşen bu olumsuz davranışların önlenmesi için stratejilerin geliştirilmesi ve yaşanan şiddetin sonuçlarının analiz edilip diğer birimlerle (sosyal hizmetler, mahkemeler, polis ve eğitim kurumları gibi) işbirliği içinde sağlık sektörünün yanıt vermesi gerekir (Dünya Sağlık Örgütü, 1998).

1. ŞİDDET KAVRAMI

Şiddet, Arapçada şedd kelimesinden türemiş bir kavramdır. Bu kavram davranışın etkisinin ve sertliğin düzeyi olarak ifade edilmektedir. Şiddet kavramı manasından da anlaşılacağı üzere taşkınlık ve anormal tutumları belirtmek için kullanılır (Nesli, 2019). Aydemir (2005), şiddet kavramını bir vakianın şiddeti, sıklığı, kabalığı, baskınlığı manalarıyla beraber genellikle bozucu bir etkiyle ortaya çıkan veya tesirini ortaya koyan bir olgu, fiziki kuvvetin art niyetle sergilenmesi, ateşli silahla yapılan faaliyetler ve haddinden fazla baskın olan tutumların tamamı şeklinde tanımlamıştır (Aydemir, 2005).

Şiddet, bireye kuvvet ve zorlama göstererek, bireyin fiziksel ve psikolojik olarak tahribata uğramasına sebep olan davranışlardır. Aile bireylerinin birbirlerine yönelik sergilediği agresif tutumlardır. Bireyi arzusu dışında hareket etmeye mecbur bırakan ve ona karşı aşağılayıcı, zarar verici, şantaj oluşturacak, rızası dışında münasebet kurma ya da onu sınırlamak gibi durumları kapsamaktadır (Çoban, 2019).

Şiddet, sosyal yaşamda çok yönlü olarak müşahade edilen bir vakıadır. Şiddeti ortaya çıkaran ana unsurlar anne, baba, evlat, aile içi münasebet ve bununla beraber geçmişten günümüze gelen ve şiddeti barındıran tutumlardır. Ayrıca toplumsal, kültürel ve iktisadi etkenler şiddetin kendini göstermesinde önemli rol almaktadır. Günden güne şiddet yansımaları, gündelik hayatın birçok alanında karşımıza çıkmaktadır (Polat, 2002).

2. ŞİDDET TÜRLERİ

Genel görüş itibarıyla şiddet, bedensel kuvvetle birlikte psikolojik, maddi ve iktisadi hakimiyetin, kişisel veya bütünsel açıdan bilinçli bir halde karşıdaki kişiye yönelik kullanılmasıdır. Başka bir deyişle çoğunlukla gücü elinde bulunduranın çeşitli gözdağı ve direktmeyle kendinden kuvvetçe zayıf olanı hakimiyet altına almaya çalışması ve güçlünün zayıf üzerinde egemenlik kurmayı amaçlayan bir hak ihlalidir (Şenyerli, 2021).

Bireyin, yaşamındaki şiddet türleri çeşitli davranış ve tutumlarla ortaya çıkmaktadır. Kişinin zarara uğramasına veya acı çekmesine neden olabilecek birtakım davranışlar olarak tanımlanabilen şiddet; fiziksel, cinsel, ekonomik, sözel, psikolojik, dijital, kültürel, sembolik ve sosyal türler olarak karşımıza çıkmaktadır (TBB, 2019:5).

2.1. Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddet, bireyin isteği dışında bir duruma zorlanması veya arzu ettiği bir eylemi yerine getirmesine müsaade edilmemesi için uygulanan, fiziki açıdan hasara yol açabilecek davranışlardır. Çoğunlukla karşılaşılan şiddet türü fiziksel şiddettir. Fiziksel şiddet, bireyde endişe ve telaş oluşturmak amacıyla vücuda zarar vermeye yönelik girişimdir. Bireye tokat atmak, tekme vurmak, kesici ve ateşli silahla zarar vermek, kimyasal madde kullanmak ve bireyin fiziki bütünlüğünde maddi olarak tahribat oluşturan eylemlerin tamamı fiziksel şiddet olarak nitelendirilmektedir (Cibooğlu, 2020). Bu şiddet davranışına başvuran kişi; şahsi fiziki kuvvetinin

avantajını kullanarak karşısındaki bireye çeşitli zarar verecek davranışlarda bulunabilir ve neticesinde yaralanma, sakat kalma veya ölüm ile sonuçlanabilir (Biçer, 2021:59).

2.2. Cinsel Şiddet

Dünya Sağlık Örgütüne (2003) göre cinsel şiddet, bir kişinin mağdura yakın olma durumuna bakmadan rastgele başka bir bireye cinsel yönden arzu edilmeyen bir davranışta bulunmasıdır. Aynı rapora göre, yeltenme haliyle beraber cinsel sözlerin söylenmesi ya da teklifte bulunulması, maddi bir tutar karşılığı cinsel birliktelik teklifinde bulunulması ya da şiddete başvurarak veya bireyi tehdit ederek cinsel içerikler üzerine baskı kurmak şeklinde ifade edilmiştir (DSÖ, 2003). Cinsel şiddet, bireyin arzu etmediği durumda cinsel münasebete zorlanması, cinsel bölgelerinde tahribat oluşturacak derecede şiddet uygulanması, istemediği kimselerle zorla münasebet kurmaya mecbur bırakılması gibi durumları ifade etmektedir (Akın, 2013:28).

2.3. Ekonomik Şiddet

Ekonomik şiddet, bireyin çalışarak edindiği kazanımlarına rızası olmadan el konulmasıdır (Özdemir, 2021). Maddi olanakların ve parasal değerlerin birey üzerinde bir müeyyide, korkutma ve onu hakimiyeti altına almak maksadıyla kullandığı bir araçtır. Maddi imkanların mevcut olduğu durumda evin ve eşin ihtiyaçlarını sağlamamak, bireyin sahip olduğu ekonomik değerlerden ve gelirlerden onu mahrum bırakmak, arzu etmediği bir işte zorbalıkla onu kullanmak gibi tutumların tamamı ekonomik şiddet olarak değerlendirilmektedir (Yaluğ Ulubil, 2022).

2.4. Sözel Şiddet

Sözel şiddet, bireye karşı kullanılan sözlerin onu yıldırma, gözdağı verme, ceza verme maksadıyla sarf edilmesidir. Bireyin önem verdiği bir nesneye ya da kişiye karşı onu ruhsal açıdan yıpratmak gayesiyle bir takım olumsuz ve rencide edici sözler kullanılması sözel şiddete örnek olarak verilebilir. Bireyin memnun olmayacağı şekilde ona isim takmak, onu toplumda aşağılayıcı sözler kullanmak ve onu kaldıramayacağı bir dille yermek de bu şiddet türünün kapsamı içindedir (Akkaya, 2021).

Sözel şiddet; olumsuz tenkitte bulunmak, yüksek ses tonuyla konuşmak, dalga geçmek, itham etmek ve lakap takmak gibi olumsuz tutumlarla baş gösteren, bireyin üzerinde psikolojik zarara ve tahribata sebep olan şiddet çeşididir (Cohen ve Yavuz, 2018:102).

2.5. Psikolojik Şiddet

Psikolojik şiddet bireyin karşısındaki kişi tarafından yıkıcı ve incitici bir dille eleştirilmesi, ona arzu etmediği şeylerin dayatılması, gözdağı vermek, onunla alay etmek ve toplum içinde utanacağı duruma düşürmektir. Ayrıca bireyin hislerini görmezden gelip sadece kendi isteği doğrultusunda onunla görüşmesi ve her fırsatta bireyi inciten ağır sözler kullanması gibi örnekler psikolojik şiddet şeklinde ifade edilmektedir (Ergün, 2021).

Psikolojik şiddetin en sık karşılaşılan şekilleri bireye yüksek sesle hitap etmek, onu tenkit etmek, muhakeme etmek, karşılaştırmak, küçümsemek, dalga geçmek, yerin dibine koymak, ithamda bulunmak gibi çoğaltılabilir. Psikolojik şiddet, bireyin kendine olan özgüvenini kaybetmesine ve giderek yalnızlaşmasına hatta içine kapanmasına yol açan bir şiddet türüdür (Ünde, 2021).

2.6. Dijital Şiddet

Günümüzde sık görülen ve çoğu kimsenin şiddet olarak tanımlayamadığı farklı bir şiddet çeşidi de dijital şiddettir. Birbirinden farklı teknolojik iletişim araçlarıyla belirli bir şahsa veya kitleye mahsus gözdağı, korkutma, aşağılama ve kararlılıkla bireyi rahatsız edecek düzeyde takip etmek ve huzursuzluk vermek dijital şiddet bünyesinde değerlendirilmektedir. Teknolojik cihazlar aracılığıyla bir şahsı veya kitleyi hedef alan küçültücü, ayırıcı ve rahatsız edici davranışlarla, bireyin dijital şahsi sınırlarına karışmak da yine dijital şiddet olarak ifade edilmektedir (Şenyerli, 2021).

Toplumsal yayın kanalları aracılığıyla psikolojik, cinsel veya iktisadi gaye ile bireyi ziyana uğratmayı hedefleyen saldırıların tamamı dijital şiddet olarak nitelendirilmektedir. Bu tarz saldırganlıklar gündelik hayatımızda yakın çevremizde münasebet kurduğumuz bireylerden gelebileceği gibi, daha önce birliktelik yaşadıklarımızdan veya daha önce hiç karşılaşmadığımız bireylerden de karşımıza çıkabilmektedir (Barındık, 2018).

2.7. Kültürel Şiddet

Kültürel şiddet olarak tasvir edilen şiddet; inanç, lisans, ideoloji, sanat, ampirik bilimler, pozitif bilimler gibi vakıaları içerir. Yıldızlar, hilaller, haçlar, ulusal flamalar ve milli marşlar, önder portreleri, askeri geçişler, toplumun dikkatini çekecek hitaplar ve afişler gibi görsel nesnelere vukuu bulan rahatsız edici davranışlar kültürel şiddet olarak değerlendirilebilir (Galtung, 1990:291).

2.8. Sembolik Şiddet

Sembolik (simgesel) şiddet olgusu, gündelik hayatımızın neredeyse tüm kısmına kadar uzanan ve tesirinde kalan bireyler için şiddeti ifade etmeyen fakat kişinin kısmen kendi arzusuyla ortaya çıkan şiddetin bir farklı boyutudur. Kişinin dikkatlice izlemesi, bedensel hareketleri ya da eylemsel olacak şekilde cüzi bir tutum sergilemesi nihayetinde şiddeti desteklemeyen fakat ziyadesiyle şiddet eylemlerini bünyesinde bulunduran bir yaklaşımın adıdır sembolik (simgesel) şiddet (Yılmaz, 2020:162).

2.9. Sosyal Şiddet

Aile üyelerini yabancıların karşısında daima küçümsemek, zayıf noktalarıyla dalga geçmek, gereksiz kıskançlık yaparak toplum içinde bireyin davranışları üzerinde otorite kurmak, aile bireyleriyle, arkadaş çevresiyle ve yakın komşularıyla bir araya gelmesini ve evden dışarıya çıkmasına müsaade etmemek sosyal şiddetin göstergesidir (Yücel, Atalay ve Gürkan, 2015:70).

3. YÖNTEM

Araştırmanın Amacı, Kapsamı ve Sınırlılığı

Bu araştırmanın amacı, erkeklerin şiddet eğilimlerini arttıran nedenleri tespit etmektir. Araştırma; Adıyaman illi sınırları içerisinde yaşayan evli ve araştırmayı kabul eden 401 erkek katılımcı ile çevrimiçi anket yapılarak hazırlanmıştır. Bu bağlamda katılımcılara, tartışmanın nasıl ortaya çıktığı, ilk fitilin kim tarafından (kadın mı, erkek mi) ateşlendiği, olayın çoğunlukla güç kullanımıyla sonuçlanıp, sonuçlanmadığı vb. sorular yöneltilmiş ve bu görüşmelerden erkeği öfkeli edilecek nedenler tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada nicel yöntem ve 44 ifade kullanılmıştır.

Araştırmanın Değerlendirilmesi

Araştırma kapsamında yapılan pilot uygulama, KMO, geçerlilik ve güvenilirlik ile faktör yükü analizi neticesinde, katılımcılara sorulan 44 ifadenin 17'si katılımcıların görüşleri doğrultusunda eksik veya çelişkili ifadeler yer aldığı değerlendirilmiştir ve bu ifadeler araştırma ifade formundan çıkarılmıştır. Pilot uygulama sonucunda soru formunda biri kontrol sorusu (S20) olacak şekilde 27 ifade kabul edilebilir olarak değerlendirilmiş ve nicel araştırmaya konu edilmiştir. Soru formunda "1" "kesinlikle katılmıyorum"u ifade ederken "5" kesinlikle katılıyorum"u ifade etmektedir. Bu ifadeler bazı tablolarda, tabloların sayfaya sığması ve daha güzel görünmesi adına, "Kesinlikle Katılmıyorum "- -"; "Katılmıyorum=" -"; Kararsızım= 0"; "Katılıyorum "+" ve Kesinlikle Katılıyorum "++" olarak sembolize edilmiştir.

Araştırmadan "funnel" tekniği kullanılmış ve araştırmanın hedef kitlesi belirlenmiştir. Bu bağlamda hedef kitlenin sadece "erkek ve evli" katılımcılardan oluşması araştırmada sağlıklı veriler elde edebilmek için oldukça önemli olduğu görülmüştür. Daha sonrasında hedef araştırma kitlesine mümkün olduğunca açık ve anlaşılır ifadeler yöneltilmiş ve elde edilen veriler istatistiksel veri analiz programı yardımıyla analiz edilmiştir.

Araştırma için hazırlanan ifade formuna öncelikle bilirkişi fikri alınmış sonrasında ise bir pilot uygulama yapılarak soruların faktör yüklerine bakılmıştır. Gerekli düzenlenmelerden sonra ise araştırmanın geçerlilik ve güvenilirlik analizi yapılmış ve Chronbach Alpha sayısı 0,942 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Hazırlanan anket formu beşli likert tekniğine uygun olarak hazırlanmıştır. Faktör analizi aşamasına geçilmeden önce örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun olup olmadığına bakmak adına Kaiser- Meyer- Olkin (KMO) and Bartlett's testlerine bakılmıştır. Bu testler değişkenler arasındaki ilişkinin gücünü ifade eden testlerdir. Karalioğlu, tatmin edici bir faktör analizinin yapılabilmesi için KMO değerinin, 0,5 ten büyük olması gerektiğini ifade eder ve şayet 0,5 ten küçük değerli değişkenler var ise bu değişkenlerin analize dâhil edilmemesi gerektiğini söyler (Karaalioğlu, 2015:5).

Tablo 1: KMO ve Bartlett's Testi

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		,958
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	6000,162
	df	351
	Sig.	,000

Tablo 1'e bakıldığında yapılan araştırma için KMO değeri 0,958 olarak bulgulanmıştır. Ayrıca p değerinin de (sig.) 0,000 çıkması araştırmanın sağlıklı bir şekilde devam ettirilebileceğini ifade etmektedir. Bu doğrultuda faktör analizinin yapılması için herhangi bir engel bulunmamaktadır.

Tablo 2: Erkeğin Şiddet Eğilimini Arttıran İfadelerin Standart Sapma ve Ortalama Değerleri

Erkeğin Şiddet Eğilimini Arttıran İfadeler		Ort. Değer	St. Sapma
S1	Kadının, erkeğin sosyo-kültürel yaşamını kısıtlamasının şiddete ortam hazırladığını düşünüyorum.	3,86	,845
S2	Kadının, erkeğe düzenli ve sürekli olarak psikolojik şiddet uyguladığını düşünüyorum.	3,84	,853
S3	Kadının kendi kazandıklarını kendisine saklamasının şiddet ortamı oluşturduğunu düşünüyorum.	3,79	,931
S4	Kadının, erkeğe hitap ederken aşağılayıcı / küçümseyici cümleler kullanmasının erkeği şiddete yönelttiğini düşünüyorum.	4,24	,775
S5	Kadının, erkeğin ailesine karşı saygılı davranmaması erkeği şiddet kullanmaya teşvik eder.	4,08	,802
S6	Kadının, erkeğin ailesini istememesi / hor görmesi erkeği şiddet kullanmaya teşvik eder.	4,13	,806
S7	Kadının kılık-kıyafetinin toplumsal normlara uygun olmaması erkeği şiddet kullanmaya teşvik eder.	4,00	,894
S8	Kadının, çocuklarının yanında erkeğin otoritesini sarsması erkeği şiddet kullanmaya teşvik eder.	4,11	,802
S9	Kadının, arkadaşlarına imrenmesi ve aynı ortamı eşine dayatarak istemesi erkeği şiddet kullanmaya teşvik eder.	3,93	,903
S10	Kadının, eşinin tasvip etmediği kişilerle görüşmesi erkeği şiddete yönelttiğini düşünüyorum.	4,02	,896
S11	Kadının dış ortam için süslenmesi, ancak bunu ev ortamında ihmal etmesi erkeğin eşinden soğumasına neden olduğunu düşünüyorum.	3,98	,938
S12	Kadının beğenmeyen erkeğin şiddete meyilli olduğunu düşünüyorum.	3,62	1,084
S13	Aile içi şiddetin oluşmasında kadının payının erkekten daha yüksek olduğunu düşünüyorum.	3,97	1,050
S14	Kadının kendi aile bireylerinin çıkarlarını düşünmesi, erkeğin şiddete meylini arttırdığını düşünüyorum.	3,90	,909
S15	Kadının, çocuklarını erkeğe karşı tehdit olarak kullanmasının (çocuklarını alır giderim vs.) erkeği şiddete teşvik ettiğini düşünüyorum	4,06	,851
S16	Kadının, erkeğin ailesine (anne, baba, kardeş vb.) yardım etmesini problem etmesi erkeği şiddete teşvik eder.	4,01	,869
S17	Kadının haddinden fazla alış-veriş yapması erkeğin şiddete meylini artırır.	3,87	,997

S18	Medyada şiddet haberlerinin yapılması ve sürekli şiddetin gösterilmesi erkeği şiddete sevk etmektedir.	3,73	1,072
S19	Medyada sürekli kadınları haklı gösteren haberlerin yapılmasının erkeğe haksızlık olduğunu düşünüyorum.	3,96	,870
S20	Şiddetin gerçekleşmesinde kadının bir katkısı olduğunu düşünmüyorum (kontrol sorusu)	1,72	1,013
S21	Yasaların, şiddet olaylarında, kadının tarafını tutarak ayrımcılık yapması erkeğin şiddete meylini artırır.	3,69	,847
S22	Kadının erkeği aşırı derecede kıskanmasının erkeği şiddete sevk ettiğini düşünüyorum.	3,68	,959
S23	Erkeğin cinsel ve duygusal yönden tatmin edilmemesi erkeği şiddete sevk eder.	3,78	,985
S24	Kadının ev işlerini (yemek, temizlik, ütü vs.) aksatması erkeğin şiddete meylini artırır.	3,80	,939
S25	Kadının çocuklarıyla ilgilenmemesi ve bakımlarını aksatması erkeği şiddete sevk eder.	4,00	,822
S26	Kadının sosyal medya platformlarını (tiktok, facebook, instagram vs.) çok sık kullanması erkeği şiddete sevk eder.	3,98	,926
S27	Kadının ekonomik bağımsızlığını elde edip bunu erkeğe karşı tehdit aracı olarak kullanması erkeği şiddete yöneltir.	4,05	,863

Tablo 2, erkeğin şiddet eğilimini arttıran ifadelerle ilgili anket formunda yer alan değişkenlerin ortalama değerleri ile standart sapma değerlerini göstermektedir. Tabloya göre katılım düzeyi en yüksek olan ilk beş değişken sırasıyla S4, S6, S8, S5 ve S15 olarak bulunmuştur. Katılım düzeyi en düşük değişkenler ise sırasıyla S20, S12, S22, S21 ve S18 olarak tespit edilmiştir.

694

Tablo 3: Erkeğin Şiddet Eğilimini Arttıran İfadelerin Frekans Analizi

	N	Ort.	St. S.	Frekans Analizi									
				Frekans (N)					Yüzde (%)				
				--	-	0	+	++	--	-	0	+	++
S1	401	3,86	,845	15	22	20	293	51	3,7	5,5	5,0	73,1	12,7
S2	401	3,84	,853	7	38	26	270	60	1,7	9,5	6,5	67,3	15,0
S3	401	3,79	,931	15	24	63	228	71	3,7	6,0	15,7	56,9	17,7
S4	401	4,24	,775	8	5	20	216	152	2,0	1,2	5,0	53,9	37,9
S5	401	4,08	,802	7	13	32	236	113	1,7	3,2	8,0	58,9	28,2
S6	401	4,13	,806	8	11	26	231	125	2,0	2,7	6,5	57,6	31,2
S7	401	4,00	,894	13	17	30	236	105	3,2	4,2	7,5	58,9	26,2
S8	401	4,11	,802	7	15	22	240	117	1,7	3,7	5,5	59,9	29,2
S9	401	3,93	,903	11	17	61	212	100	2,7	4,2	15,2	52,9	24,9
S10	401	4,02	,896	10	20	36	220	115	2,5	5,0	9,0	54,9	28,7
S11	401	3,98	,938	12	26	31	223	109	3,0	6,5	7,7	55,6	27,2
S12	401	3,62	1,084	20	52	63	190	76	5,0	13,0	15,7	47,4	19,0
S13	401	3,97	1,050	18	28	34	188	133	4,5	7,0	8,5	46,9	33,2

S14	401	3,90	,909	11	25	47	229	89	2,7	6,2	11,7	57,1	22,2
S15	401	4,06	,851	10	14	32	232	113	2,5	3,5	8,0	57,9	28,2
S16	401	4,01	,869	9	19	38	228	107	2,2	4,7	9,5	56,9	26,7
S17	401	3,87	,997	16	24	61	196	104	4,0	6,0	15,2	48,9	25,9
S18	401	3,73	1,072	21	44	41	212	83	5,2	11,0	10,2	52,9	20,7
S19	401	3,96	,870	10	21	36	241	93	2,5	5,2	9,0	60,1	23,2
S20	401	1,72	1,013	218	126	18	29	10	54,4	31,4	4,5	7,2	2,5
S21	401	3,69	,847	14	19	83	245	40	3,5	4,7	20,7	61,1	10,0
S22	401	3,68	,959	13	38	78	209	63	3,2	9,5	19,5	52,1	15,7
S23	401	3,78	,985	12	36	69	197	87	3,0	9,0	17,2	49,1	21,7
S24	401	3,80	,939	18	29	30	263	61	4,5	7,2	7,5	65,6	15,2
S25	401	4,00	,822	10	15	31	256	89	2,5	3,7	7,7	63,8	22,2
S26	401	3,98	,926	10	28	31	222	110	2,5	7,0	7,7	55,4	27,4
S27	401	4,05	,863	11	12	38	226	114	2,7	3,0	9,5	56,4	28,4
Ort.	401	3,84	0,907	19,7	27,3	40,6	221,0	92,2	4,9	6,8	10,1	55,1	23,0
Genel ortalama									11,8	10,1	78,1		

Tablo 3’deki verilere göre Erkeğin Şiddet Eğilimini Arttıran İfadelerin Frekans Analizi sonuçlarına ulaşılmıştır. Katılımcıların 27 soruya verdiği yanıtlar incelendiğinde standart sapma düzeyinin ortalaması 0,907 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca yüzdeler olarak incelendiğinde ise verilen yanıtların “Kesinlikle Katılmıyorum ve Katılmıyorum” seçeneklerinin toplam yüzdesi 11,8 olarak bulunmuştur. “Kararsız” seçeneği yüzdesi 10,1 şeklinde değerlendirilmiş, “Kesinlikle Katılıyorum ve Katılıyorum” seçeneklerinin ise yüzdesi 78,1 olarak tespit edilmiştir. Buradan anlaşılacağı üzere 401 katılımcının %78,1’i anketteki sorulara pozitif yönde ifade vererek değerlendirmede bulunmuşlardır.

Tabloya bakıldığında erkeklerin şiddet eğilimini en çok arttıran beş ifadenin (durumların) kadının, erkeğe hitap ederken aşağılayıcı/küçümseyici cümleler kullanması, kadının, erkeğin ailesini istememesi/hor görmesi, kadının, çocuklarının yanında erkeğin otoritesini sarsması, Kadının, erkeğin ailesine karşı saygılı davranmaması, kadının, çocuklarını erkeğe karşı tehdit olarak kullanması (çocuklarımı alır giderim vs.) olduğu tespit edilmiştir. Diğer ifadelerin de yine şiddeti tetikleyen güçlü durumlar olduğu söylenebilir. Çünkü ifadelerin frekans analizi ve ortalama değerleri oldukça yüksek ve katılımcılar tarafından güçlü bir şekilde desteklenmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Şiddet, her ne surette ve düzeyde gerçekleşirse gerçekleşsin, asla kabul edilemeyecek bir mefhumdur. Bilimsel araştırmalarda şiddet daha çok “kadına şiddet” başlığı altında incelenmiştir. Literatürde genellikle şiddete maruz kalan “kadın”, şiddeti uygulayan ise “erkek” olarak işlenmektedir. Ancak erkeğin bu denli şiddet uygulayıcı olmasına yol açan nedenler üzerinde pek durulmamıştır. Bu bağlamda yapılan bu araştırmada erkeği şiddet kullanımına sevk eden veya şiddete meylini arttıran nedenler incelenmeye ve tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bulgular kısmında da belirtildiği üzere erkeğin şiddet eğilimini arttıran en güçlü beş ifade;

1. Kadının, erkeğe hitap ederken aşağılayıcı/küçümseyici cümleler kullanması,
2. Kadının, erkeğin ailesini istememesi/hor görmesi,
3. Kadının, çocuklarının yanında erkeğin otoritesini sarsması,
4. Kadının, erkeğin ailesine karşı saygılı davranmaması,
5. Kadının, çocuklarını erkeğe karşı tehdit olarak kullanması (çocuklarımı alır giderim vs.)

olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında erkeğin şiddet eğilimini arttıran durumlar tespit edildikten sonra bu şiddet eğilimin azalmasına bir nebze olsun katkı sunmak adına aşağıda bazı önerilerde bulunulmaya çalışılmıştır.

Öneriler

1. Eşlerin birbirlerini anlamaları için biraz daha çaba göstermesi,
2. Eşlerin birbirlerini tanınması ve bir kızdığında diğerinin susması,
3. Eşlerin birbirlerinin ailelerine aynı davranışı sergilemesi,
4. Kanun yapıcı irade tarafından erkeklerin de şiddete uğrayabileceği düşüncesinin güçlenmesi ve bu durumun kanun ve yönetmelikler yapılırken göz önünde tutulması,
5. Devletin yasama, yürütme ve yargı organlarının tümü tarafından erkeklere yönelik şiddet konusunda ortak ve tavizsiz bir tavır gösterilmesi, gerekli düzenlemelerin yapılması, onlara bağlı kuruluşlar ve ilgili kamu görevlileri tarafından da düzenlemelerin sahiplenilerek uygulanması,
6. Ülkemizde mevcut yasaların kadına yönelik şiddet karşısındaki caydırıcı tutumunun aynı zamanda erkeklere yönelik şiddet içinde caydırıcı bir şekilde yeniden düzenlenmesi ve hakkaniyetli bir yargılama uygulanmalı,
7. Medya organlarında erkeklere yönelik şiddet haberlerinin ardından şiddet eğilimini azaltıcı bir üslup ile bitirilmesinin sağlanması,
8. Kadınlara özel tahsis edilen sığınma evlerinin ve benzeri hizmetlerin aynı zamanda erkeklere yönelik olarak da benzer hizmetleri sağlanması ve bu hizmetlerin yaygınlaştırılması,
9. Evden uzaklaştırmada hakkaniyet çerçevesinde söz konusu erkeklerin mağduriyeti olması halinde, kadının evden uzaklaştırılması ve bu konuda adli ve kolluk kuvvetlerinin erkeğin onurunu ve haysiyetini zedelemeyecek şekilde tedbirlerin alınmasını sağlaması,
10. Olası bir şiddet ortamında veya erkeğin şikâyet edilmesi halinde sadece şikâyetçinin beyanı esas alınıp erkeğin mağdur edilmemesi için adil tedbirlerin alınması,
11. Yasalardan aldığı güçle, erkeğin otoritesini hiçe sayan ve yasalara sırtını dayayarak erkeği tehdit edenlerin de (asılsız ihbar neticesinde) bazı yasal yaptırımlara maruz kalması,
12. Ailede şiddeti önlemek için yapılması gereken en temel şey farkındalık oluşturmaktır. Şiddeti doğuran durumlar ve sonuçları saptanmalı ve düzenlenmeli,

13. Şiddeti uygulayan kişinin bir uzmandan destek alarak öfke yönetimini öğrenmesi ve duygularını ifade etmenin doğru yöntemlerini keşfetmesi, toplumda şiddeti azaltabilir ve hem aile hem de toplum sağlığına önemli katkılar sunabilir.

KAYNAKÇA

- Adak, N. (2013). “Madalyonun Öteki Yüzü: Erkeğe Yönelik Şiddet”. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 16(2), 4.
- Akın, M. (2013). “Aile İçi Şiddet”. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 71(1), 24-41.
- Akkaya, B. (2021). “Şiddetin Türleri Nelerdir?”.
<https://www.kooplog.com/siddetin-turleri-nelerdir/>, Erişim Tarihi: 03.03.2022.
- Aydemir, S.R. (2005). “Şiddet”. <https://www.mevzuatdergisi.com/2005/07a/04.htm>, Erişim Tarihi: 26.02.2022.
- Barındık, G. (2018). “Dijital şiddet nedir? Teknolojinin yarattığı yeni şiddet alanı”.
<https://indigodergisi.com/2018/11/dijital-siddet-nedir/>, Erişim Tarihi: 09.03.2022.
- Bıçer, İ. (2021). Bıçer, İ. (2021). “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Medyanın Rolü”. *İdarecinin Sesi Dergisi*, 199, 58-64.
- Bornstein, A. (2005). “Encyclopedia of Social Measurement”. (109-114). Holland: Elsevier Publishing.
- Cibooğlu, A. (2020). “Kadına Yönelik Şiddet ve Devletin Sorumluluğu”.
<https://legal.com.tr/blog/genel/kadina-yonelik-siddet-ve-devletin-sorumlulugu>, Erişim Tarihi: 05.03.2022.
- Çoban, A. (2019). “Aile İçi Şiddet”. <http://www.adnancoban.com.tr/aile-ici-siddet>, Erişim Tarihi: 26.02.2022.
- Cohen, Z.P. ve Yavuz, M.F. (2018). “Fiziksel-Sözel Şiddet Davranışı ve Dürtüsellik Arasında Öfkenin Aracılık Etkisinin İncelenmesi”. *Aydın Toplum ve İnsan Dergisi*, 4(2), 99-125.
- Dünya Sağlık Örgütü (WHO). (1998). *Domestic Violence: A Priority Public Health Issue in the Western Pacific Region*. Philippines: Regional Office for the Western Pacific.
- Ergün, E.A. (2021). “Psikolojik Şiddet Nedir? Psikolojik Şiddetle Nasıl Başa Çıkılır?”.
<https://www.psikologofisi.com/blog/psikolojik-siddet>, Erişim Tarihi: 04.03.2022.
- Galtung, J. (1990). “Cultural Violence”. *Journal of Peace Research*. 291.
- Karaalioğlu, Z. (2015). “SPSS’de Output Analizi”. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.
http://ders.es/kmo_barlett_testi.docx, Erişim Tarihi: 06.04.2023.

- Kavak, İ. (2020). “Şiddet ve Ne’liği”. https://www.insamer.com/tr/siddet-ve-neligi_2696.html, Erişim Tarihi: 10.03.2022.
- Kocacık, F. (2001). “Şiddet Olgusu Üzerine”. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2 (1), 1.
- Nesli, F. (2019). “Şiddet ve Öfke”. <https://www.furkannesli.net/yazilar/siddet-ve-ofke>, Erişim Tarihi: 26.02.2022.
- Öztürk, E. (2014). “Türkiye’de Aile, Şiddet ve Kadın Sığınmaevleri”. 21.Yüzyılda Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3 (7), 40-45.
- Özdemir, C. (2021). “Şiddet Türleri ve Şiddetin Nedenleri”. <https://www.begonya.com/siddet-turleri/>, Erişim Tarihi: 03.03.2022.
- Özdemir, Z. (2018). “Sağlık Bilimlerinde Likert Tipi Tutum Ölçeği Geliştirme”. Hacettepe Üniversitesi Hemsirelik Fakültesi Dergisi, 5(1), 60-68.
- Polat, O. (2002). “Şiddet”. <http://www.kriminoloji.com/siddet.htm>, Erişim Tarihi:27.02.2022.
- Şenylerli, Y. (2021). “Kavram Olarak Şiddet ve Türleri”. <https://millidusunce.com/kavram-olarak-siddet-ve-turleri/>, Erişim Tarihi: 01.03.2022.
- Türkiye Barolar Birliği. (2019). Kadına Şiddete Son. Ankara:T.B.B.
- Ünde, Ö. (2021). “Psikolojik Şiddet Nedir?”. <https://kubist.net/psikolojik-siddet/>, Erişim Tarihi: 07.03.2022.
- World Health Organization. (2003). Guidelines for medico-legal care for victims of sexual violence. Geneva, Switzerland.
- Yaluğ Ulubil, İ. (2022). “Aklınızda Kalsın”. <https://www.iremyalugulubil.com/tr/article/desc/46773/aklinizda-kalsin.html>, Erişim Tarihi:07.03.2022.
- Yıldırım, Ö. (2019). “Baskın Kültür Nedir?”. <https://www.felsefe.gen.tr/baskin-kultur-nedir>, Erişim Tarihi: 30.10.2021.
- Yılmaz, C. (2020). “Bourdieu’da Temel Kavramlar ve Simgesel Şiddet Analizi”. Habitus Toplum Bilim Dergisi, 1, 162.
- Yıldız, D. ve Uzunsakal, E. (2018). “Alan Araştırmalarında Güvenilirlik Testlerinin Karşılaştırılması Ve Tarımsal Veriler Üzerine Bir Uygulama”. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 1: 14-28.
- Yücel, A. S. , Atalay, A. , Gürkan, A. (2015). “Sporda Şiddet ve Saldırganlığı Etkileyen Unsurlar”. Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi, 2(2), 68-90.